

УДК 351.51

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З КОНТРОЛЮ ЗА НАРКОТИКАМИ

ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF CIVIL SERVICE OF UKRAINE IN DRUG CONTROL

Мальченко Ю.І.,

*аспірант кафедри адміністративного права та адміністративного процесу
Одеського державного університету внутрішніх справ*

У статті розглянуто повноваження Державної служби України з контролю за наркотиками на сучасному етапі розвитку національної системи боротьби з наркотиками. Здійснено класифікацію функцій Державної служби України з контролю за наркотиками. Проаналізовано проблемні питання, які виникають під час виконання Державної служби України з контролю за наркотиками своїх повноважень, та надано пропозиції щодо підвищення ефективності її роботи.

Ключові слова: Державна служба України з контролю за наркотиками, повноваження Державної служби України з контролю за наркотиками, задачі та функції Державної служби України з контролю за наркотиками.

В статье рассмотрены полномочия Государственной службы Украины по контролю за наркотиками на современном этапе развития национальной системы борьбы с наркотиками. Осуществлена классификация функций Государственной службы Украины по контролю за наркотиками. Проанализированы проблемные вопросы, которые возникают при выполнении Государственной службы Украины по контролю за наркотиками своих полномочий, и даны предложения по повышению эффективности ее работы.

Ключевые слова: Государственная служба Украины по контролю за наркотиками, полномочия Государственной службы Украины по контролю за наркотиками, задачи и функции Государственной службы Украины по контролю за наркотиками.

The article deals with the powers of the State Service of Ukraine for Drug Control at the present stage of development of the national drug control. Classification of the functions of the State Service of Ukraine on Drug Control was made. Issues that arise during the implementation of the State Service of Ukraine on drug control their powers and provided suggestions for improving the efficiency of its work were analyzed.

Key words: Ukraine State Service on Drug Control, powers of the State Service of Ukraine for Drug Control, tasks and functions of the State Service of Ukraine on Drug Control.

Постановка проблеми. Нещодавно Указом Президента України від 6 квітня 2011 р. № 370/2011 «Питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» створено Державну службу України з контролю за наркотиками [1]. Положення про дану службу було затверджено 13 квітня 2011 р. Указом Президента України № 457/2011 «Питання Державної служби України з контролю за наркотиками». На даний час Державна служба України з контролю за наркотиками – це центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України [2]. Отже, трансформація повноважень Державної служби України з контролю за наркотиками відбувалася у декілька етапів, кожен з яких супроводжувався зміною прав і обов'язків цього державного органу. Враховуючи викладене, вивчення адміністративно-правового статусу Державної служби України з

контролю за наркотиками на сучасному етапі розвитку системи боротьби з наркотиками, носить важливий як практичний так і науковий аспект.

Стан дослідження. Проблематику окремих аспектів адміністративно-правового статусу Державної служби України з контролю за наркотиками досліджували насамперед: В. А. Тимошенко – голова Державної служби України з контролю за наркотиками, А. М. Волощук, А. П. Толопіло, С. П. Швець та інші.

Враховуючи триваючу адміністративну реформу, початок якої ознаменувало прийняття Президентом України Указу «Питання Державної служби України з контролю за наркотиками» від 13.04.2011 р. № 457/2011, питання адміністративно-правового статусу Державної служби України з контролю за наркотиками потребує проведення комплексного аналізу.

Мета даної статті полягає у визначенні адміністративно-правового статусу Державної служби

України з контролю за наркотиками, аналізі чинного законодавства України та відповідних підзаконних нормативно-правових актів, що стосуються діяльності Державної служби України з контролю за наркотиками й узагальнення практики їх реалізації.

Виклад основного матеріалу. Специфіку і правовий статус Державної служби України з контролю за наркотиками як органу державної влади визначають його функції і завдання, форми і методи, які він реалізує від імені держави, в обсязі та межах своєї компетенції. Ці повноваження полягають у праві такої служби, як органу державного управління, їх посадових осіб видавати нормативні правові акти обов'язкові для тих, кому вони адресовані, і застосовувати заходи державного впливу (переконання, стимулювання і примусу), що забезпечують їх реалізацію.

Державна служба України з контролю за наркотиками (ДСКН України) є органом виконавчої влади, спеціально уповноваженим на вирішення завдань у сфері обігу наркотичних засобів, протидії їх незаконному обігу, а також координуючим діяльність інших органів виконавчої влади та органів виконавчої влади України в цій області. Вона створена з метою підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, протидії поширенню наркоманії як однієї з основних реальних загроз національній безпеці України, забезпечення повного і своєчасного виконання міжнародних зобов'язань України [2].

Основними завданнями ДСКН України є:

1) формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та протидії їх незаконному обігу в межах наданих повноважень;

2) здійснення державного регулювання та контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та заходів з протидії їх незаконному обігу в межах наданих повноважень;

3) координація діяльності органів виконавчої влади у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та протидії їх незаконному обігу в межах наданих повноважень;

4) забезпечення відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, взаємодії та інформаційного обміну з міжнародними організаціями і компетентними органами іноземних держав у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та протидії їх незаконному обігу, а також представлення інтересів України у зазначеній сфері в міжнародних організаціях.

У відповідності до Проекту Національної стратегії України щодо наркотиків (на період до 2020 року) від 15 травня 2012 року головним координатором діяльності по впровадженню політики щодо наркотиків є Державна служба України з контролю за наркотиками, на яку покладаються такі основні завдання:

- контроль за обігом наркотичних засобів (Удосконалення системи та механізму обігу підконтроль-

них речовин; забезпечення доступності наркотичних лікарських засобів; сприяння розвитку паліативної допомоги; виготовлення, державна закупівля, постачання, зберігання та реалізація наркотиків),

- боротьба з незаконним обігом наркотиків (удосконалення національного законодавства у сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків);

- зменшення шкоди від вживання наркотиків (Зменшення шкоди для здоров'я та життєдіяльності суспільства передбачає подолання небезпечних і шкідливих наслідків вживання наркотиків, у тому числі – профілактику передозувань, запобігання поширенню ВІЛ-інфекції, туберкульозу, парентеральних вірусних гепатитів й інших хвороб у середовищі споживачів ін'єкційних наркотиків та стимуляторів);

- провадження політики щодо наркотиків (Моніторинг (динамічне спостереження) наркоситуації; взаємодія з громадськими та неурядовими організаціями; регіональний аспект політики щодо наркотиків, міжнародне співробітництво) [3].

Проаналізувавши Положення про ДСКН, можна виділити наступні принципи організації діяльності Державної служби України з контролю за наркотиками:

- по-перше, керівництво діяльністю ДСКН України здійснює Кабінет Міністрів України України;

- по-друге, ДСКН України у своїй діяльності керується Конституцією України, конституційними законами, актами Президента України та Кабміну України, міжнародними договорами України, а також Положенням про Державну службу України з контролю за наркотиками;

- по-третє, ДСКН України здійснює свою діяльність у взаємодії з іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями та іншими організаціями.

Необхідно зауважити, що, згідно з Проектом Закону України «Організаційні засади здійснення контролю у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів», основними принципами діяльності центрального органу виконавчої влади у сфері обігу підконтрольних речовин, тобто Державної служби України з контролю за наркотиками є:

- законність,

- повага та додержання прав і свобод людини та громадянина;

- єдиноначальність та централізація управління;

- поєднання гласних і негласних форм і методів діяльності; позапартійність;

- прозорість та гласність у діяльності;

- відкритість для демократичного цивільного контролю з додержанням вимог законодавства про охорону державної таємниці [4].

Таким чином, сутність діяльності Державної служби України з контролю за наркотиками, її роль у державному механізмі розкриваються передусім через її функції, які зумовлені завданнями, що поставлено перед даним державним органом.

В адміністративно-правовій літературі є різні варіанти класифікації функцій управлінської діяльності. Традиційним є поділ на такі види:

а) загальні (або основні) функції;

б) спеціальні (або спеціалізовані) функції, які відображають специфіку або конкретного суб'єкта управління, або керованого об'єкта;

в) допоміжні (або обслуговуючі) функції, які обслуговують виконання загальних і спеціальних функцій.

У реальному житті всі перелічені функції тісно взаємозв'язані. Водночас, вони характеризують найбільш однорідні частини (або напрями) діяльності органів виконавчої влади, які тією чи іншою мірою здійснюються на кожному рівні їх системи. Отже, для визначення функцій Державної служби України з контролю за наркотиками прийнятна вищенаведена термінологія, поширена в науці й практиці управління [5].

ДСКН, відповідно до покладених на неї завдань, здійснює такі основні функції: забезпечує виконання законодавства України з питань своєї компетенції; готує і вносить Президенту України і в Уряд України пропозиції щодо вдосконалення державної політики в галузі обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та їх прекурсорів, а також з протидії їх незаконному обігу; бере участь у розробці та реалізації федеральних цільових програм за вказаними напрямками; бере участь в узагальненні практики застосування законодавства України про наркотичні засоби, психотропні речовини і їх прекурсори і в підготовці проектів відповідних нормативних правових актів України; здійснює профілактичну діяльність по попередженню незаконного вживання наркотичних засобів і психотропних речовин, а також незаконного обігу цих засобів; здійснює співробітництво з

державними органами і неурядовими організаціями іноземних держав та міжнародними організаціями з питань контролю за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, у сфері протидії їх незаконному обігу, координує в межах своїх повноважень виконання зобов'язань, передбачених міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, у зазначених сферах; здійснює оперативно-розшукову діяльність відповідно до законодавства. Наведений перелік функцій ДСКН не є вичерпним.

Хотілося б відзначити, що функції ДСКН закріплені в Положенні про Державну службу України з контролю за наркотиками та відіграють важливу роль у державній політиці по боротьбі з наркотиками.

Висновки. Отже, враховуючи необхідність подальшого розвитку адміністративно-правового статусу ДСКН необхідно удосконалення її фінансової, матеріальної та правової підтримки Державної служби України з контролю за наркотиками. Незважаючи на те, що дана служба створена майже 2,5 року тому, на практиці необхідно розвивати міжрегіональні органи ДСКН України для зміцнення міжрегіонального контролю за усією територією нашої держави. Для їх функціонування необхідно багато ресурсів: приміщення, матеріально-технічне забезпечення, а також кваліфікований персонал. Також необхідно помітити, що Державна служба України з контролю за наркотиками наділена великими повноваженнями, виконуючи які, вона може дати можливість забезпечити поступальний рух нашої держави у напрямку боротьби з наркотиками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Указ Президента України від 6 квітня 2011 р. № 370/2011 «Питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Положення про Державну службу України з контролю за наркотиками від 13 квітня 2011 року № 457/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://narko.gov.ua/>
3. Проект НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ ЩОДО НАРКОТИКІВ (на період до 2020 року) від 15 травня 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://narko.gov.ua>.
4. Проект Закону України «Організаційні засади здійснення контролю у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» від 10 квітня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://narko.gov.ua/>.
5. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://books.br.com.ua>.
6. Організаційно-правові засади та практика запобігання незаконному обігу наркотиків : навч. пос. / А. М. Волощук, О. О. Юхно. – Одеса : ОДУВС, 2011. – 266 с.
7. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – №10. – Ст. 60.